

Asetus muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa – vaikutukset Suomen lainsäädäntöön ja julkisen sektorin toimintaan

Tässä muistiossa esitellään asetuksen (EU) 2018/ keskeistä sisältöä julkisen sektorin näkökulmasta ja kartoitetaan asetuksen vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.

Asetuksen keskeinen vaatimus on, että jäsenvaltioiden on poistettava perusteettomat sijaintivaatimukset sähköisessä muodossa olevalle tiedolle. Perustelluksi katsotut sijaintivaatimukset on toimitettava komissiolle arvioitavaksi. Lisäksi tieto sijaintivaatimuksista on julkaistava verkossa keskitetyn yhteyspisteen kautta.

Komission valmisteluasiakirjoissa ei tuoda esille Suomessa olevan lainsäädännössä kiellettyjä sijaintivaatimuksia. Kansallisessa kartoituksessa on löytynyt joitakin mahdollisesti sijaintivaatimuksiksi katsottavia säännöksiä. Ne voitaneen pääsääntöisesti oikeuttaa yleisen turvallisuuden perusteella.

Asetuksessa vaaditaan lisäksi keskitetyn yhteyspisteen perustamista. Tämä vaatii uuden viranomaistehtävän säätämistä sekä toimivallasta sopimista Ahvenanmaan kanssa.

I. Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/ muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa

Komissio antoi ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muiden kuin henkilötiedon vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa 13.9.2017 ([COM/2017/495 final](#), [U 59/2017](#) (jäljempänä *asetus*)).

Euroopan parlamentti hyväksyi asetuksen 4.10.2018 ([P8_TA\(2018\)0381](#)), ja neuvosto 9.11.2018. Asetus odottaa julkaisua Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Asetus on sisällöltään periaatelähtöinen: se ei sisällä yksityiskohtaisia säännöksiä, jotta vältetään riski päällekkäisyydestä nykyisten järjestelyiden kanssa ja tästä aiheutuva taakka jäsenvaltioille ja yrityksille.

Asetuksen tavoitteena on

1. poistaa tiedon vapaan liikkuvuuden esteet Euroopan unionissa, jotta tiedon hyödyntämistä voidaan tehostaa ja sisämarkkinoiden toimintaa ja läpinäkyvyyttä parantaa
2. helpottaa ammattikäyttäjien mahdollisuutta siirtää tietoansa yhden palveluntarjoajan järjestelmästä toiseen
3. lisätä varmuutta tiedon saatavuuteen viranomaistoimintaa varten tilanteissa, jossa dataa säilytetään toisen jäsenvaltion alueella.

Asetus on uutta sääntelyä. Se kuuluu komission digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan: digitalisaation myötä datan hyödyntämisestä on tullut olennainen osa taloudellista toimintaa. Aloitetta edelsivät komission tiedonanto Euroopan datavetoisen talouden rakentamisesta ([COM/2017/9](#), [E 8/2017 vp](#)) sekä komission digitaalisten sisämarkkinoiden välitarkastelu ([COM/2017/228](#), [EJ 21/2017 vp](#)).

Aloitteen jälkeen komissio antoi niin kutsutussa kolmannessa datapaketissa ohjeistusta tiedon jakamiseen käytännössä yksityisen sektorin sisällä sekä yksityisen ja julkisen sektorin kesken ([COM/2018/232](#), [SWD/2018/125](#), [E 27/2018 vp](#)).

Keskeiset käsitteet

Tiedolla tarkoitetaan muita tietoja kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojaa-asetus) 4(1)(1) artiklassa määriteltyjä henkilötietoja.

Tässä yhteydessä tiedolla tarkoitetaan vain sähköisessä muodossa olevaa tietoa, koska asetusta sovelletaan sen 2(1) artiklan mukaisesti vain sähköisiin tietoihin.

Käsittelyllä tarkoitetaan mitä tahansa toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan sähköisessä muodossa oleviin tietoihin tai tietojoukkoihin joko auto-

maattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista.

Määritelmä on kirjoitettu vastaamaan mahdollisimman pitkälti yleisen tietosuojasetuksen henkilötiedon määritelmää.

Käsittely-termin osin merkityksellinen on myös johdanto-osan 17 perustelukappale. Sen mukaan asetuksen olisi katettava eritasoinen tietojen käsittely tietojen tallentamisesta (infrastruktuuripalvelu – IaaS) tietojen käsittelyyn alustoilla (alustapalvelu – PaaS) tai sovelluksissa (ohjelmistopalvelu – SaaS).

Säädösehdotuksella tarkoitetaan tekstiä, joka on laadittu sitä varten, että se pannaan täytäntöön lakina, asetuksena tai yleisluonteisena hallinnollisena määräyksenä, ja joka on valmisteluvaiheessa, jossa siihen voidaan vielä tehdä olennaisia muutoksia.

Palveluntarjoajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa tietojenkäsittelypalveluja.

Tietojen sijaintia koskevalla vaatimuksella tarkoitetaan veloitetta, kieltoa, ehtoa, rajoitusta tai muuta vaatimusta, josta säädetään jäsenvaltion laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä tai joka on seurausta jäsenvaltiossa ja julkisoikeudellisissa laitoksissa, myös julkisiin hankintoihin liittyvissä elimissä – tämän kuitenkaan vaikuttamatta direktiivin 2014/24/EU soveltamiseen – sovelletuista yleisistä ja johdonmukaisista hallinnollisista käytännöistä ja jonka mukaan tietojenkäsittelyn on tapahduttava tietyn jäsenvaltion alueella tai joka muodostaa esteen tietojenkäsittelylle jossain muussa jäsenvaltiossa.

Toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan jäsenvaltion viranomaista tai mitä tahansa muuta elintä, joka on kansallisen lainsäädännön mukaisesti valtuutettu hoitamaan julkishallinnon tehtäviä tai käyttämään julkista valtaa ja jolla on valtuudet saada virallisten tehtäviensä hoitamiseksi käyttöönsä luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön käsittelemiä tietoja unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Asetuksen vaatimukset jäsenvaltioille (ml. Ahvenanmaa)

Kyseessä on EU-asetus. Ne ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 288(2) artiklan nojalla jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta. Ahvenanmaan maakunta vastaa Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin asia itsehallintolain mukaan kuuluu sen toimivaltaan.

Koska EU-asetukset ovat suoraan sovellettavia jäsenvaltioissa, niitä ei pidä laittaa kansallisesti täytäntöön. Käsillä olevaan asetukseen sisältyy kuitenkin aktiivisia toimintaveloitteita jäsenvaltioille.

Asetuksessa jäsenvaltioille asetetaan kumoamisvelvollisuus, notifiointivelvollisuus, avustamisvelvollisuus ja tiedotusvelvollisuus:

1. jäsenvaltioiden on 24 kuukauden kuluessa asetuksen soveltamisajan alettua varmistettava, että olemassa olevat perusteettomat sijaintirajoitukset on kumottu ja että perustellut on notifioitu.
2. jäsenvaltioiden on asetuksen soveltamisajan alettua välittömästi notifioitava komissiolle kaikki uudet säädösehdotukset, joissa asetetaan uusi sijaintirajoitus.
3. jäsenvaltioiden on perustettava keskitetty yhteyspiste EU-tason yhteistyön varmistamiseksi
4. jäsenvaltioiden on saatettava yhden verkossa olevan tietopisteen kautta saataville lista kaikista tiedon sijaintivaatimuksista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tietopiste komissiolle, joka kokoaa niistä yhden listan sivuillensa.

II. Toimenpiteet

Kumoamisvelvoite: perusteettomien sijaintirajoitusten poistaminen

Asetuksen keskeisen sisällön muodostaa sen 4 artiklassa asetettu tietojen vapaan liikkuvuuden pääsääntö: tietojen sijaintia koskevat vaatimukset ovat kiellettyjä, elleivät ne ole suhteellisuusperiaatetta noudattaen perusteltuja yleistä turvallisuutta koskevien syiden vuoksi. Tämä täydentää perussopimuksissa asetettua palveluiden vapaata liikkuvuutta. Nyt kun Euroopan unionin primaarilainsäädäntöä on täydennetty sekundaarilainsäädännöllä, arviointi on tehtävä asetusta vasten asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Jotta asetusta sovellettaisiin, kahden tietoon liittyvän kriteerin on täytyttävä samoin kuin kolmen toimintaan liittyvä kriteerin.

Tietoon liittyvät kriteerit:

1. kyseessä on oltava muu kuin henkilötieto
ja
2. tämän tiedon on oltava sähköisessä muodossa.

Näin ollen asetuksen soveltamisen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi arkistojen fyysiset asiakirjat sekä viranomaisen henkilörekisterit. Jälkimmäisiin, kuten muihin henkilötietoihin, sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta vapaan liikkuvuuden osalta. Jos tietojoukko sisältää sekä henkilötietoja että muita kuin henkilötietoja, asetusta sovelletaan muuta kuin henkilötietoja koskevaan tietojoukon osaan (rajoittamatta yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista henkilötietoja koskevaan osaan). Asetus ei velvoita tällaisen tietojoukon erottelamiseen henkilötietoja ja muita kuin henkilötietoja sisältäviin osiin (johdanto-osan 10 perustelukappale).

Asetuksen suhde henkilötietoihin

Asetusta ei sovelleta henkilötietoihin. Henkilötietoja ovat yleisen tietosuoja-asetuksen 4(1)(1) artiklan mukaan kaikki tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön, jäljempänä 'rekisteröity', liittyvät

tiedot. Yleinen tietosuoja-asetus turvaa henkilötietojen vapaan liikkuvuuden. Jäsenvaltiot eivät voi rajoittaa eivätkä kieltää henkilötietojen vapaata liikkuvuutta unionin sisällä syistä, jotka liittyvät luonnollisten henkilöiden suojeluun henkilötietojen käsittelyssä (asetuksen johdanto-osan 10 perustelukappale).

Asetuksen johdanto-osan 9 perustelukappaleen mukaan muita kuin henkilötietoja saadaan massadata-analyysiin käytettävistä yhdistetyistä ja anonymisoiduista tietojoukoista, täsmäviljelyssä torjunta-aineiden ja veden käytön valvomiseksi ja optimoimiseksi käytettävistä tiedoista tai teollisuuden koneiden kunnossapitotarpeita koskevista tiedoista. Jos tekniikan kehitys mahdollistaa anonymisoidujen tietojen muuttamisen henkilö-tiedoiksi, tällaisia tietoja on kohdeltava henkilötietoina, ja yleistä tietosuoja-asetusta on sovellettava vastaavasti.

Asetuksen johdanto-osan 8 perustelukappaleessa todetaan lisäksi, ettei asetus vaikuta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta eikä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) soveltamiseen.

Toimintaan liittyvät kriteerit:

3. Kyseessä on tietojen tallentaminen tai muu käsittely unionissa, joka tarjotaan palveluna käyttäjille, jotka oleskelevat unionissa tai ovat sijoittautuneet unioniin, riippumatta siitä, onko palveluntarjoaja sijoittautunut unioniin vai ei
tai
kyseessä on tietojen tallentaminen tai muu käsittely unionissa, jonka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka oleskelee unionissa tai on sijoittautunut unioniin, toteuttaa omiin tarpeisiinsa
ja
4. kyseessä ei ole toiminta, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan
ja
5. kyseessä ei ole laki, asetus tai hallinnollinen määräys, joka liittyy jäsenvaltioiden sisäiseen organisaatioon julkisoikeudellisten laitosten välillä ja joka koskee tietojenkäsittelyä, johon ei liity yksityisille osapuolille maksettavia sopimukseen perustuvia korvauksia.

Soveltamisalarajaukset asetuksen 2 artiklassa

Toimintaan liittyvistä kriteereistä käy ilmi, että asetus on sisämarkkinainstrumentti. Sitä ei siten sovelleta tietojen siirtoon kolmansiin maihin.

Johdanto-osan 15 perustelukappaleen mukaan asetusta ei siksi pitäisi soveltaa unionin ulkopuolella tarjottaviin tietojenkäsittelypalveluihin eikä näihin tietoihin liittyviin tietojen sijaintia koskeviin vaatimuksiin. Tältä osin tulee kuitenkin ottaa huomioon, että unioni pyrkii puuttumaan digitaalisen kaupan esteisiin myös kolmansien maiden kanssa. Nämä neuvottelut tehdään osana kauppasopimuksia ([E 38/2017 vp](#)).

Asetusta ei luonnollisesti myöskään sovelleta toimintaan, joka ei kuulu unionin toimivaltaan. Unionin toimivaltaan ei esimerkiksi kuulu kansallinen turvallisuus. Näin ollen kansallisen turvallisuuden perusteella asetetut sijaintirajoitukset eivät kuulu koko asetuksen soveltamisalaan eikä niitä koske mikään asetuksen velvoite, edes notifiointivelvoite.

Soveltamisalarajauksen muodostaa myös julkisen sektorin sisällä tapahtuva tietojen käsittely. Asetusta ei sovelleta säädöksiin, jotka liittyvät jäsenvaltioiden sisäiseen organisaatioon ja jotka koskevat tietojenkäsittelyä, johon ei liity yksityisille osapuolille maksettavia sopimukseen perustuvia korvauksia koskevan toimivallan ja velvollisuuksien jakoa viranomaisten ja julkisoikeudellisten laitosten välillä. Asetus ei myöskään rajoita jäsenvaltioiden niiden säännösten soveltamista, joissa säädetään kyseisen toimivallan ja kyseisten velvollisuuksien täytäntöönpanosta. Johdanto-osan 14 perustelukappaleessa todetaankin, että tästä syystä mikään asetuksessa ei velvoita jäsenvaltioita tekemään sopimuksia sellaisten palvelujen tarjoamisesta tai ulkoistamaan sellaisten palvelujen tarjoamista, jotka ne haluavat tarjota itse tai järjestää muuten kuin hankintasopimuksilla.

Asetusta ei siis sovelleta, kun

1. säännös koskee jäsenvaltion sisäistä organisaatiota ja
2. säännös koskee tietojenkäsittelyä koskevan toimivallan ja velvollisuuksien jakoa viranomaisten ja julkisoikeudellisten laitosten välillä kun
3. tietojenkäsittelyyn ei liity yksityisille osapuolille maksettavia sopimukseen perustuvia korvauksia.

Soveltamisalarajauksen ratio on siinä, että jäsenvaltioiden sisäinen organisaatio ja organisoituminen kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan. Omaksumattuu ratkaisu on myös yhdenmukainen hankintadirektiivin kanssa, mikä tuodaan esille johdanto-osan 14 perustelukappaleessa.

Asetuksessa ei ole määriteltä, mitä yksityisellä osapuolella tarkoitetaan. Termin sisältö täytyyneekin lukea niin, että kyse on muista kuin asetuksessa tarkoitetuista viranomaisista ja julkisoikeudellisista laitoksista. Viranomaisen määritelmä voidaan perustaa asetuksessa olevaan toimivaltaisen viranomaisen määritelmään eli sillä tarkoitetaan jäsenvaltion viranomaista tai mitä tahansa muuta elintä, joka on kansallisen lainsäädännön mukaisesti valtuutettu hoitamaan julkishallinnon tehtäviä tai käyttämään julkista valtaa. Julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan hankintadirektiivin 2(1)(4) artiklan mukaan laitoksia, joilla on kaikki seuraavat ominaisuudet: a) ne on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun

mukaisia tarpeita, eikä niillä ole teollista tai kaupallista luonnetta; b) ne ovat oikeushenkilöitä; ja c) niitä rahoittavat pääosin valtion viranomaiset, alue- tai paikallisviranomaiset tai muut julkisoikeudelliset laitokset; tai niiden johto on näiden viranomaisten tai laitosten valvonnan alainen; tai valtion viranomaiset, alue- tai paikallisviranomaiset tai muut julkisoikeudelliset laitokset nimittävät yli puolet niiden hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä.

Poikkeusta säännöstä tulee tulkita suppeasti niin, että vain julkisen sektorin itse suorittama käsittely kuuluu poikkeuksen piiriin. Esimerkiksi ehdot, jotka koskevat julkisen sektorin käyttämää palveluntarjoajaa, kuuluisivat asetuksen soveltamisalaan (samoin kuin hankintadirektiivin).

Lisäksi on otettava huomioon, että soveltamisalarajaus tehdään instrumentissa, joka on yleislaki ja säädöshierarkiassa sekundaarilainsäädäntöä. Näin ollen vaikka sijaintirajoitukset eivät ole kiellettyjä asetuksen nojalla, ne voivat olla kiellettyjä SEUT 52 artiklan tai erityislainsäädännön nojalla (ks. asetuksen valmisteluasiakirja SWD(2017) 304 final, s. 79–80).

Jos sijaintivaatimus täyttää edellä mainitut kriteerit, asetusta sovelletaan ja sijaintirajoitukset ovat kiellettyjä. Sijaintivaatimuksilla on edellä kuvatun mukaisesti laaja määritelmä. On otettava huomioon, että sijaintivaatimukset eivät koske pelkkiä nimenomaisia sijaintirajoituksia, vaan myös muita vapaata liikkuvuutta estäviä vaatimuksia. Perinteisesti EU:n vapaan liikkuvuuden periaatteisiin vaikuttavissa toimissa merkittävää ei olekaan ollut toiminnan nimitys, vaan sen tosiasiallinen luonne ja vaikutus. Kielto ei koske myöskään pelkästään laissa asetettuja rajoituksia, vaan myös asetuksia, hallinnollisia määräyksiä sekä yleisiä ja johdonmukaisia hallinnollisia käytäntöjä.

Sijaintirajoituksia voi kuitenkin asettaa, jos ne voidaan perustella yleisellä turvallisuudella. Tästä säädetään asetuksen 4 artiklassa.

Yleistä turvallisuutta ei ole määritelty asetuksessa. Käsitteellisesti se perustuu SEUT 52 artiklaan, jossa määritellään vapaan sijoittautumisoikeuden ja palveluiden vapaan liikkuvuuden rajoitusten oikeuttamisperusteet. Ne ovat yleinen järjestys, yleinen turvallisuus sekä kansanterveys. Lisäksi unionin tuomioistuimien sallii poikkeuksia pakottavien vaatimusten nojalla. Pakottavia vaatimuksia ei ole lueteltu perussopimuksessa, vaan ne tulevat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.

Poikkeuksista asetukseen on ainoastaan otettu yleinen turvallisuus. Poikkeusmahdollisuudet ovat siis jäsenvaltioille rajatut tämän asetuksen osalta kuin ne olisivat suoraan perussopimuksen nojalla tai palveludirektiivin nojalla. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tällainen poikkeamisperusteiden rajaaminen on sallittua sekundaarioikeudessa (asia C-593/13 Rina Services (2015), kohta 40; asia C-179/14 komissio v. Unkari (2016), kohta 47).

Yleisen turvallisuuden sisältö arvioidaan tapauskohtaisesti, kun oikeuttamisperustetta halutaan käyttää – oli kyseessä lainsäädäntö tai hallinnollinen toimenpide. Riitatilanteissa asian ratkaisee Euroopan unionin tuomioistuin.

Vaikka kyseessä on sisämarkkinavapauksiin liittyvä olennainen kysymys, tuomioistuinkäytäntöä yleisen turvallisuuden sisällöstä on rajoitetusti.

Yleisen turvallisuuden osalta tuomioistuin on katsonut, että siihen kuuluvat sekä jäsenvaltion sisäinen turvallisuus että sen ulkoinen turvallisuus (asia C-145/09 Tsakouridis (2010), kohta 43 siihen sisältyvine oikeustapausviitteineen). Tuomioistuin on myös katsonut, että valtion elinten tai sen julkisten peruspalvelujen toimintaan tai väestön eloonjäämiseen kohdistuva uhka, ulkosuhteiden tai kansojen rauhanomaisen rinnakkaiselon vakavan häiriintymisen vaara tai sotilaallisiin etuihin kohdistuva uhka voivat vaikuttaa yleiseen turvallisuuteen (ibid, kohta 44 siihen sisältyvine oikeustapausviitteineen).

Lisäksi unionin tuomioistuin on ollut johdonmukainen sen suhteen, että puhtaasti taloudelliset seikat eivät voi oikeuttaa poikkeuksia perussopimusten turvaamista vapauksista (asia C-109/04 Kranemann (2005), kohta 34 siihen sisältyvine oikeustapausviitteineen). Poikkeusperusteisiin vetoaminen ei myöskään saa tarkoittaa mielivaltaista syrjintää eri jäsenvaltioiden kansalaisten välillä (asiat 115–116/81 Adoui (1982), kohta 7).

Yleistä turvallisuutta arvioitaessa on myös otettava huomioon muun EU-sääntelyn olemassaolo. Unionin tuomioistuin on katsonut, että perussopimuksen poikkeuksiin ei voida enää perustellusti vedota, jos määrätyn kohteen suojelemiseksi tarvittavien toimenpiteiden yhdenmukaistamisesta on annettu yhteisön direktiivejä; tällöin asianmukaiset valvonta- ja suojelutoimenpiteet on toteutettava lainsäädännön lähentämiseksi annettua kyseistä direktiiviä noudattaen (asia C-421/98 Komissio v. Espanja (2000), kohta 42).

Yleisesti on otettava huomioon, että yleiseen turvallisuuteen vedottaessa on pystyttävä näyttämään täsmällisiä seikkoja, joiden rikkomisista aiheutuisi yhteiskunnan perustavanlaatuaista etua uhkaavaa todellista ja riittävän vakavaa vaaraa. Tämän lisäksi oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion on esitettävä toteuttamansa rajoittavan toimenpiteen sopivuutta ja oikeasuhteisuutta koskeva analyysi sekä täsmällisiä tietoja, joilla sen väitteitä voidaan tukea. (Analogisesti yleistä järjestystä koskeva asia C-161/07 Komissio v. Liettua (2008), kohdat 36–41; ks. myös asia 30/77 Bouchereau (1977), kohta 35.)

Lisäksi yleisen turvallisuuden poikkeusperusteen osalta on otettava huomioon, että kyseessä on poikkeus, joten sitä tulkitaan suppeasti (asia 352/85 Bond (1988), kohta 36).

Yhteenvetona yleisen turvallisuuden poikkeuksen alasta voidaan todeta:

1. Yleisen turvallisuuden alaan kuuluu sekä sisäinen että ulkoinen turvallisuus
2. Seikka, johon vedotaan, ei saa olla puhtaasti taloudellinen, mielivaltaisesti syrjivä eikä täysin harmonisoitu EU-oikeudessa
3. On pystyttävä näyttämään täsmällisesti uhkan olemassaolo, ja tämän uhkan on oltava riittävän vakava
4. Toimenpiteen on oltava suhteellisuusperiaatteen mukainen (tehokas, oikeasuhtainen ja välttämätön eli ei ole vähemmän rajoittavia keinoja).

Komissio ei ole julkaissut kriteereitä, joiden perusteella se arvioi rajoituksen oikeutusta. Yhteensä komissio on vaikutusarvioinnissa löytänyt 45 sijaintirajoitetta, joista sen alustavan arvion mukaan 14 voitaisiin perustella ja 31 ei. Yksilöityä luetteloa se ei kuitenkaan antanut hyväksytyistä tai kielletyistä sijaintivaatimuksista. Komissio käytti perusteltavuuden arvioinnissa kahta kriteeriä: olisiko muita yhtä tehokkaita keinoja ja onko toimenpide liian laaja.

Sallittujen vaatimusten osalta johdatusta voi hakea asetuksen johdanto-osasta. Sen 24 perustelukappaleen mukaan toimivaltaiset viranomaiset voisivat asettaa toiminnallisia vaatimuksia tietoihin pääsyn tukemiseksi, ja ne voisivat esimerkiksi vaatia, että järjestelmäkuvaukset on säilytettävä asianomaisessa jäsenvaltiossa. Myös tietoturva-vaatimukset voivat olla perustelluja. Asetuksen johdanto-osan 34 ja 35 perustelukappaleiden mukaan kaikkia tietojenkäsittelyyn liittyviä turvallisuusvaatimuksia, joita sovelletaan perustellusti ja oikeasuhteisesti unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön pohjalta unionin oikeuden mukaisesti sen luonnollisen henkilön asuinjäsenvaltiossa tai oikeushenkilön sijoittautumisjäsenvaltiossa, jonka tiedoista on kyse, olisi edelleen sovellettava kyseisten tietojen käsittelyyn toisessa jäsenvaltiossa. Kansallisella tasolla vahvistettujen turvallisuusvaatimusten olisi oltava välttämättömiä ja oikeasuhteisia tietojenkäsittelyn turvallisuuteen kohdistuviin riskeihin nähden sen kansallisen lainsäädännön soveltamisalalla, jossa nämä vaatimukset on vahvistettu. Toisaalta on otettava huomioon, että tietoturvallisuutta pyritään parantamaan koko EU-alueella Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/1148, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa.

Esille nousseet sijaintivaatimukset Suomessa

Asetuksen valmisteluasiakirjoissa Suomen osalta ei luetella (lainsäädännössä) olevia sijaintirajoitteita. Valmisteluvaiheessa nostettiin esille kaksi säännöstä. Näitä eritellään jäljempänä olevassa taulukossa.

Kansallisessa alustavassa kartoituksessa on käyty läpi lainsäädäntöä ja muita instrumentteja, joissa voisi olla sijaintirajoitteita. Lainsäädäntökartoitus on tehty erilaisilla sanahauilla Edilex-tietokannasta. Muut instrumentit on valittu tarkasteluun tiettyjen teemojen perusteella (VAHTI-ohjeet, valmius ja varautuminen). Tutkituissa kohteissa ei pääsääntöisesti näyttänyt olevan sijaintirajoituksia.

Sääntelyn osalta johtopäätös on, että Suomessa ei ole systemaattista sääntelyä datan sijaintivaatimuksista.

Kuitenkin erityisesti julkishallinnon tietojen sijainnille tai käytettäville tietojärjestelmille on asetettu vaatimuksia. Ne perustuvat toisaalta siihen, että valtio järjestää itse tietohallintopalvelunsa ja toisaalta siihen, että kansalliset turvallisuus- ja huoltovarmuusnäkökulmat täytetään. Toisaalta vaatimukset sijoittaa toimintoja Suomeen ovat harvoin ehdottomia, joten on tulkinnanvaraista, onko kyseessä sijaintirajoite.

Esille nousseita sijaintivaatimuksia on lueteltu liitteenä olevassa taulukossa.

Notifioimisvelvoite: sijaintivaatimuksista notifiointi ja viestintä

Asetuksen notifiointivelvoite koskee sekä vanhoja sijaintivaatimuksia että asetuksen soveltamisajan jälkeen asetettuja vaatimuksia. Notifioinnissa noudatetaan direktiivin 2015/1535 5,6 ja 7 artiklojen vaatimuksia. Direktiivissä säädetään teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä. Käytännössä velvoite tarkoittaa sitä, että valmisteluun on varattava lisää aikaa. Direktiivin 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on lykättävä teknistä määräystä koskevan ehdotuksen hyväksymistä kolmella kuukaudella notifiointipäivästä.

Uusista sijaintivaatimuksista säädetään 4(2) artiklasta. Jäsenvaltioiden on tiedotettava komissiolle välittömästi kaikista säädösehdotuksista, joilla otetaan käyttöön uusi tietojen sijaintia koskeva vaatimus tai tehdään muutoksia voimassa olevaan tietojen sijaintia koskevaan vaatimukseen.

Notifioinnin osalta tulee ottaa huomioon, että notifiointivelvoite on suppeampi kuin kumoamisvelvoite. Jäsenvaltioilla on velvollisuus notifioida säädösperusteiset tietojen sijaintia koskevat vaatimukset ja yleisluonteiset säädösehdotukset, muttei yksittäisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille osoitettuja päätöksiä.

Vanhoista sijaintivaatimuksista säädetään 4(3) artiklassa. Jos jäsenvaltio katsoo, että tietojen sijaintia koskevan vaatimuksen sisältävä voimassa oleva toimenpide on asetuksen mukainen ja voi näin ollen pysyä voimassa, sen on viimeistään 24 kuukauden kuluessa asetuksen soveltamisen alkamispäivästä tiedotettava kyseisestä toimenpiteestä komissiolle ja esitettävä perustelut sen voimassa pitämiseksi. Komissio tutkii kuuden kuukauden kuluessa tällaisen tiedonannon vastaanottamisesta, onko toimenpide tämän artiklan 1 kohdan mukainen, ja tekee tarvittaessa asianomaiselle jäsenvaltiolle huomautuksia, joihin sisältyy tarvittaessa suositus muuttaa toimenpidettä tai kumota se. Asetus ei kuitenkaan rajoita Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan soveltamista eli rikkomusmenettelyn käynnistämistä.

Artiklatekstissä vanhojen sijaintivaatimusten notifiointi ei ole rajattu säädösperusteisiin vaatimuksiin. Artiklassa puhutaan sitä vastoin vain sijaintia koskevista vaatimuksista. Tämä kattaa määritelmän mukaan myös yksittäiset hallinnolliset määräykset sekä yleiset ja johdonmukaiset hallinnolliset käytännöt. Näin ollen olemassa olevien vaatimusten notifiointi olisi tiukempaa. Toisaalta johdanto-osan 22 perustelukappaleen mukaan asetuksessa säädettyä velvoitetta tiedottaa voimassa olevista tietojen sijaintia koskevista vaatimuksista ja säädösehdotuksista komissiolle olisi sovellettava säädösperusteisiin tietojen sijaintia koskeviin vaatimuksiin ja yleisluonteisiin säädösehdotuksiin, muttei yksittäisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille osoitettuihin päätöksiin. Eroavat käytännöt eivät ole asetuksen tarkoituksen mukaisia, mutta notifioinnit on tehtävä asetustekstin perusteella.

Avustamisvelvoite: keskitetyn yhteyspisteen perustaminen

Datan vapaan liikkuvuuden periaatteen tavoitteena on tehostaa sisämarkkinoiden toimintaa. Viranomaisten asettama sijaintivaatimus voidaan useimmiten korvata oikeudella päästä dataan. Asetuksen johdanto-osan 25 perustelukappaleen mukaan luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joita koskee velvoite toimittaa tietoja toimivaltaisille viranomaisille, voivat noudattaa tällaisia velvoitteita tarjoamalla ja turvaamalla toimivaltaisille viranomaisille tehokkaan ja nopean sähköisen pääsyn tietoihin, riippumatta jäsenvaltiosta, jonka alueella tietoja käsitellään. Tällainen pääsy tietoihin voidaan varmistaa konkreettisilla ehdoilla ja edellytyksillä sen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, jota tietojen saannin tarjoamisvelvoite koskee, ja palveluntarjoajan välisissä sopimuksissa.

Datan vapaa liikkuvuus unionissa ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että toimivaltaisten viranomaisten pääsy tietoaaineistoon estyy. Tämän takia asetuksessa säädetään viranomaisyhteistyöstä. Asetus ei kuitenkaan perustu uutta toimivaltaa päästä tietoaaineistoon, vaan se määräytyy kansallisen ja unionioikeuden mukaisesti. Tästä säädetään asetuksen 5(1) artiklassa.

Asetuksessa säädetty yhteistyömekanismi on luonteeltaan toissijainen asetuksen 5(2) artiklan nojalla. Kun luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on velvollisuus antaa tietoja, ei noudata kyseistä velvollisuutta, toimivaltaisen viranomaisen olisi voitava pyytää apua muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta. Tällaisissa tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten olisi käytettävä unionin oikeuden tai kansainvälisten sopimusten mukaisia erityisiä yhteistyövälineitä kunkin tapauksen erityisalan mukaan, kuten poliisiyhteistyön, rikos- tai siviilioikeuden tai hallinnollisten kysymysten alalla neuvoston puitepäätöstä 2006/960/YOS, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2014/41/EU, tietoverkkorikollisuutta koskevaa Euroopan neuvoston yleissopimusta, neuvoston asetusta (EY) N:o 1206/2001, neuvoston direktiiviä 2006/112/EY ja neuvoston asetusta (EU) N:o 904/2010. Jos tällaisia erityisiä yhteistyömekanismeja ei ole, toimivaltaisten viranomaisten olisi tehtävä asetuksen nojalla keskenään yhteistyötä, jotta ne voivat antaa halutut tiedot saataville nimettyjen keskitettyjen yhteyspisteiden kautta.

Asetuksen 7 artiklassa säädetään keskitetyn yhteyspisteen perustamisesta. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä keskitetty yhteyspiste, joka on yhteydessä muiden jäsenvaltioiden keskitettyihin yhteyspisteisiin ja komissioon asetukseen liittyvissä asioissa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle nimeämiensä keskitetyt yhteyspisteet ja niiden myöhemmät muutokset.

Yhteistyömekanismi toimii niin, että jos jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen pyytää apua toiselta jäsenvaltiolta saadakseen käyttöönsä tietoja, sen on toimitettava kyseisen jäsenvaltion keskitettyyn yhteyspisteeseen asianmukaisesti perusteltu pyyntö. Pyyntöön on sisällyttävä kirjallinen selvitys tietojen käyttöön saamisen perusteluista ja oikeusperustoista. Keskitetyn yhteyspisteen on yksilöitävä asiasta vastaava jäsenvaltionsa toimivaltainen viranomainen ja toimitettava pyyntö kyseiselle toimivaltaiselle viranomaiselle. Pyyntöön vastaanottavan asiasta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on ilman aiheutonta viivytystä ja kohtuullisessa ajassa pyynnön kiireellisyteen nähden toimitettava vastaus, jossa se antaa pyydetyt tiedot tai ilmoittaa pyytävälle toimivaltaiselle viranomaiselle, että se ei katso tämän asetuksen mukaisten avun pyytämistä koskevien ehtojen täyttyvän.

Asetuksessa on kiinnitetty huomiota oikeusturvaan. Asetuksen 7(5) artiklan nojalla mitä tahansa tietoja, joita annetun avun yhteydessä vaihdetaan, saa käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten niitä on pyydetty. Asetuksen 5(3) artiklan mukaan, jos avunpyyntö edellyttää pyynnön vastaanottaneen viranomaisen pääsyä luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tiloihin, mukaan lukien tietojenkäsittelylaitteet ja -keinot, tällaisessa tiloihin pääsyssä on noudatettava unionin oikeutta tai kansallista prosessioikeutta.

Keskitetyn yhteyspisteen osalta hallinnon järjestämisestä on sovittava erikseen Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välillä.

Informointivelvoite: keskitetyn verkkotietopisteen perustaminen

Viestinnän osalta jäsenvaltioilla on kolme tehtävää. Niiden on 4(4) artiklan nojalla julkaistava keskitetysti verkkosivulla tieto olemassa olevista sijaintirajoituksista ja pidettävä tämä sivu ajantasaisena. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltioiden olisi toimitettava ajan tasalla olevat tiedot tällaisista vaatimuksista jollakin toisella unionin säädöksellä perustetulle keskitetylle tietopisteelle. Toiseksi niiden on 4(5) artiklan nojalla ilmoitettava komissiolle edellä mainitun verkkosivun osoite. Kolmanneksi keskitettyjen yhteyspisteiden on asetuksen 7(6) artiklan mukaan annettava käyttäjille yleisiä tietoja asetuksesta, myös käytäntösäännöistä.

Viestinnällisten toimenpiteiden tarkoituksena on, että tiedon vapaa liikkuvuus ja sen rajoitteet on läpinäkyvää toimintaa.

III. Liitteet

Asetuksen sisällys

1. Kohde
2. Soveltamisala
 1. Soveltamisala
 2. Suhde tietosuojasetukseen
 3. Soveltamisalan rajaukset
3. Määritelmät
 1. Tieto
 2. Käsittely
 3. Säädösehdotus
 4. Palveluntarjoaja
 5. Tietojen sijaintia koskeva vaatimus
 6. Toimivaltainen viranomainen
 7. Käyttäjä
 8. Ammattimainen käyttäjä
4. Tietojen vapaa liikkuvuus
 1. Sijaintivaatimusten kieltäminen
 2. Sijaintivaatimusten notifiointi komissiolle
 3. Määräajat sijaintivaatimusten kumoamiselle ja notifiointille
 4. Jäsenvaltioiden viestintä sijaintivaatimuksista
 5. Komission listaus infopisteistä
5. Toimivaltaisten viranomaisten tiedonsaanti
 1. Oikeus tiedonsaantiin
 2. Avun pyytäminen toisesta jäsenvaltiosta
 3. Kotirauhan suoja
 4. Seuraamusten määrääminen ja väliaikaistoimenpiteet
6. Tietojen siirtäminen
 1. Käytännösääntöjen sisältö
 2. Yhteistyö käytännösääntöjen laadinnassa
 3. Käytännösääntöjen määrääjät
7. Viranomaisten yhteistyötä koskeva menettely
 1. Velvollisuus nimetä keskitetty yhteyspiste
 2. Avustamispyynnön tekeminen
 3. Pynnön välittäminen toimivaltaiselle viranomaiselle
 4. Vastauksen toimittaminen
 5. Tietojen käyttötarkoitus
 6. Neuvonta
8. Arviointi ja ohjeet
 1. Asetuksen täytäntöönpanon arviointikertomus
 2. Jäsenvaltioiden velvollisuus toimittaa tietoja
 3. Ohjeistus suhteesta tietosuojasetukseen
9. Loppusäännökset

Artikloiden ja resitaalien vastaavuus

Jos artiklaa tai sen kohtaa ei ole alla olevissa taulukossa, siitä ei ole erillistä tarkennusta johdanto-osassa.

Artiklajärjestyksessä

Artikla	Resitaali
1	1–9, 11, 16, 38 ja 39
2(1)	15, 17
2(2)	10
2(3)	12–14
3	-
4(1)	18 ja 19, 33–37
4(2)	20 ja 22
4(3)	21
4(4)	23
4(5)	23
5(1)	24
5(2)	26
5(3)	27
5(4)	24, 25 ja 28
6(1)	29–31
6(2)	31
7(1)	32
8(1)	37

Resitaalijärjestyksessä

Resitaali	Artikla
1–9	1
10	2(2)
11	1
12–14	2(3)
15	2(1)
16	1
17	2(1)
18 ja 19	4(1)
20	4(2)
21	4(3)
22	4(2)
23	4(4) ja 4(5)
24	5(1) ja 5(4)
25	5(4)
26	5(2)
27	5(3)
28	5(4)
27	5(3)
28	5(4)
29 ja 30	6(1)
31	6(1) ja 6(2)
32	7(1)
33–37	4(1)
38 ja 39	1

Esille nousseet sijaintivaatimukset Suomessa

Alla oleva kartoitus on tehty liikenne- ja viestintäministeriössä asetuksen neuvotteluja varten sekä kansallisen kannanmuodostuksen tueksi.

Yhteenvedona voidaan todeta, että suoria sijaintirajoitteita ei juuri ole Suomen lainsäädännössä. Muutamat olemassa olevat koskevat joko henkilötietoja tai huoltovarmuutta (kansallinen turvallisuus) ja ne eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan.

Kartoitus on tehty tekemällä fraasihakuja Edilex-tietokannan ajantasaisesta lainsäädännöstä. Hakufraaseina on käytetty (hauulla ei löydöksiä)::

- [tietojen tallennus](#)
- [asiakirjoja on säilytettävä](#)
- tietoa on säilytettävä
- [tieto säilytetään](#)
- [kappale säilytystä varten](#)
- [tietojen säilytys](#)
- tietojen on sijaittava
- tietojen sähköinen käsittely
- [pysyvästi säilytettävät asiakirjat](#)
- [aineistojen säilytys](#) (-paikat)
- [asianhallintajärjestelmäpalvelu/tiedon säilytyspalvelu](#)
- tietoja ja toimintoja voidaan säilyttää
- [tietoja voidaan säilyttää](#)
- [tietoja saa käsitellä](#)
- aineiston (maantieteellinen) sijaintipaikka

Tämän lisäksi on käyty läpi valtionhallinnon tietohallinnon ohjeita.

Kyseessä on alustava arvio, joka on tehty asetuksen neuvotteluja varten – sijaintivaatimusten varsinainen arviointi oman hallinnonalansa osalta kuuluu kullekin ministeriölle.

Instrumentti	Vastuutaho	Sisältö	Rajoitus ja perusteltavuus	Toimenpide
Komission selvityksissä esille nousseet rajoitukset				
Kirjanpitolaki (1336/1997)	TEM	Asetuksen valmisteluvaiheessa komissio nosti esille kirjanpitoa olevan sijaintivaatimuksen. Tämä oli kuitenkin vanhentunutta tietoa: sijaintivaatimus korvattiin saatavuusvaatimuksella jo vuonna 2015. Nykyisen lain 2 luvun 9 §:n mukaan kirjanpitoaineisto on säilytettävä niin, että sen tarkastelu Suomesta käsin on mahdollista viranomaiselle ja tilintarkastajalle ilman aiheetonta viivettä.	Ei enää rajoitusta	Ei toimenpiteitä
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)	STM	Komission tilaamassa tutkimuksessa nostetaan esille lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 10 §. Se koskee potilastietojen sähköistä luovuttamista. Kyseessä olisi epäsuora sijaintirajoitus, sillä luovutuskensaajan on saatava todistus ja täytettävä kansalliset yhteentoimivuusvaatimukset. Lain 14.5 §:ssä säädetään, että Kansaneläkelaitos ei saa antaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämiseen	Komissio ei ottanut tätä mukaan omiin listauksiinsa. Syy lienee se, että kyseinen kohta koskee henkilötietoja. Ne eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, vaan yleisen tietosuojasetuksen.	Ei toimenpiteitä (tietosuoja-asetuksen noudattamisen arviointi kuuluu vastuuministeriölle osana tietosuoja-asetukseen valmistautumista)

		liittyvien sosiaalihuollon henkilörekistereiden tai potilasrekistereiden taikka niihin liittyvien lokirekistereiden käsittelyä tai säilyttämistä toimeksiantotehtävänä ulkopuolisille.		
Kansallisessa kartoituksessa esille nousseet rajoitukset: lainsäädäntö				
Arkistolaki (831/1994)	OKM	Lain 12 § ja 14 §:n mukaan asiakirjoja on säilytettävä siten, että ne ovat turvassa tuhoutumiselta, vahingoittumiselta ja asiattomalta käytöltä. Pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja on säilytettävä sellaisissa arkistotiloissa kuin arkistolaitos erikseen määrää, ja pysyvästi säilytettävät asiakirjat on siirrettävä kansallisarkistoon, maakunta-arkistoon tai muuhun arkistoon siten kuin arkistolaitos erikseen määrää.	Asetusta sovelletaan vain puhtaasti digitaalisessa muodossa oleviin tietoihin. Sitä ei siis sovelleta, jos aineisto on fyysisellä tallennusvälineellä. Kyseessä on sijaintirajoitus, jos myös muun (sähköisten tietojen varastointiin tarkoitettuna) arkiston on sijaittava Suomessa tai tämän arkiston on käytettävä Suomessa sijaitsevia palveluita. Rajoitusta ei voitane perustella yleisellä turvallisuudella niiden tietojen osalta, jotka eivät ole turvallisuuskriittisiä. Toisaalta, jos on kyse julkisen sektorin sisäisestä käsittelystä, siihen ei sovelletta asetusta	OKM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä sijaintirajoitus / soveltuuko julkisen sektorin sisäisen käsittelyn soveltamisalajaus
Arvonlisäverolaki (1501/1993)	VM	Lain (30.12.1993/1501) 209 o §:n mukaan kirjanpitoon tarvittavia laskuja on säilytettävä Suomessa. Tiedot voidaan kuitenkin pitää toisessa jäsenvaltiossa, jos tallennus on suoritettu sähköisesti siten, että se takaa täydellisen tosiaikaisen tietokoneyhteyden tietoihin. Toisaalta myös kirjanpitolain säilytysäännöksiä voidaan soveltaa.	Asetuksen soveltamisen edellytyksenä on, että laskut ovat sähköisessä muodossa. Kyseessä ei liene sijaintirajoitus, sillä sähköisessä muodossa olevat laskut voidaan säilyttää muualla EU-alueella. Muualla säilyttämisen on myös oltava tosiasiallisesti mahdollista.	VM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä tosiasiallisesti sijaintirajoitus
Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (348/2017)	VM	Lain II osan 2:12:n mukaan arvopaperikeskuksen tulee varmistaa arvo-osuusjärjestelmässä olevien tietojen säilyttäminen mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa Suomessa olevilla riittäväillä tietojärjestelmillä tai muilla keskeyttämättömän toiminnan kannalta riittäväillä järjestelyillä sekä osallistumalla rahoitusmarkkinoiden valmiussuunnitteluun, valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa ja muilla vastaavilla toimenpiteillä.	Arvo-osuusjärjestelmä sisältää myös muita kuin henkilötietoja, ja näihin muihin tietoihin sovelletaan asetusta. On tulkinnanvaraista, onko kyseessä sijaintirajoitus, sillä sijaintirajoitukselle asetetaan muita vaihtoehtoja. Jos nämä muut vaihtoehdot eivät ole kohtuuttomia toteuttaa käytännössä eikä säilytystä siten tosiasiallisesti rajoiteta Suomeen, kyseessä ei liene sijaintirajoitus. Jos kyseessä on sijaintirajoitus, se ei liene perusteltu, koska muitakin keinoja periaatteessa sallitaan. Sijainti Suomessa ei siis täytä välttämättömyyskriteeriä.	VM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä tosiasiallisesti sijaintirajoitus / soveltuuko yleisen turvallisuus poikkeusperuste taikka kansallisen turvallisuuden soveltamisalajaus
Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä (28.12.2007/1433)	OKM	Lain 4 §:n mukaan painotuotteista ja tallenteista on luovutettava kappale säilytystä varten. Lain 21 §:ssä nimetään aineis-	Asetusta sovelletaan vain puhtaasti digitaalisessa muodossa oleviin tietoihin.	OKM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä tosiasiallinen sijaintirajoitus / soveltuuko

		tojen säilytyspaikat, jotka ovat Suomessa. Kuitenkin Kansalliskirjasto ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voivat sopia verkkoaineiston säilyttämisestä myös instituutissa tai muussa säilytyspaikassa.	Sitä ei siis sovelleta, jos aineisto on fyysisellä tallennusvälineellä. Verkkoaineistojen osalta on tulkinnanvaraista, onko kyseessä sijaintirajoitus, sillä niiden säilyttämispaikasta voidaan sopia. Ratkaisevaa on, onko kyseessä tosiasiallisesti rajoitus vai ei, eli onko muun säilytyspaikan sijaittava Suomessa tai onko sen käytettävä Suomessa sijaitsevia palveluita.	julkisen sektorin sisäisen käsittelyn soveltamisalarajaus
Laki valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä (30.12.2013/1226) Valtioneuvoston asetus valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä (20.2.2014/132) Valtiovarainministeriön päätös valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen toimipaikkojen sijainnista (17.12.2013/1283)	VM	Lain valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä (30.12.2013/1226) 3 §:ssä säädetään, että valtion virastojen ja laitosten on käytettävä yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja, ellei poikkeamisperuste täyty. Yhteiset tietojärjestelmäpalvelut on lueteltu valtioneuvoston asetuksessa valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä (20.2.2014/132). Niihin kuuluu esimerkiksi asianhallintajärjestelmäpalvelut sekä tiedon säilytyspalvelut. Valtiovarainministeriön päätöksen valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen toimipaikkojen sijainnista (17.12.2013/1283) mukaan palvelukeskuksen päätoimipaikka sijaitsee Jyväskylässä ja muista sijainneista päättää palvelukeskus.	Siltä osin kuin aineisto on digitaalisessa muodossa, sovelletaan asetusta. Asetusta sovelletaan lisäksi vain niiltä osin, kuin kyse ei ole puhtaasti julkisen sektorin sisäisestä käsittelystä. Kyseessä on sijaintirajoitus, jos käytettävien tilojen/palveluiden on kaikkien oltava Suomessa. Rajoitukset voitaneen ainakin osittain oikeuttaa yleisen turvallisuuden perusteella. Komissio on tuonut esille, että velvoite säilyttää kaikkia valtion asiakirjoja tietyssä paikassa erottelematta niiden sisältöä, ei ole oikeasuhtainen toimenpide.	VM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä sijaintirajoitus / onko kyse julkisen sektorin sisäisestä toiminnasta / soveltuuko yleisen turvallisuus poikkeusperuste taikka kansallisen turvallisuuden soveltamisalarajaus
Laki viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista (22.12.2011/1406).	VM/LVM	Lain 8 §:n mukaan Viestintävirasto voi pyydettyään antaa todistuksen tietoturvallisuutta koskevat vaatimukset täyttävästä tietojärjestelmästä tai tietoliikennejärjestelystä.	Ei eksplisiittistä sijaintirajoitusta. Jos on pakko olla Viestintäviraston antama todistus, se voi tosiasiallisesti rajoittaa sijaintia. Asetusta sovelletaan lisäksi vain niiltä osin, kuin kyse ei ole puhtaasti julkisen sektorin sisäisestä käsittelystä. Voitaneen oikeuttaa turvallisuuskriittisen tietojen osalta.	VM:lle/LVM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä tosiasiallinen sijaintirajoitus.
Tietoyhteiskuntakaari (7.11.2014/917)	LVM	Lain 283 §:n mukaan teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi kriittinen viestintäjärjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta voidaan valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen ja että sen tarjoamaa palvelua tai järjestelmää voidaan ylläpitää mainitun pykälän 1 momentin mukaisessa menettelyssä määritellystä paikasta. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.	Ei eksplisiittistä sijaintirajoitusta. Palautusvaatimus voidaan kuitenkin tulkita epäsuoraksi rajoitteeksi. Koskee kriittisiä viestintäjärjestelmiä, joten voitaneen oikeuttaa.	LVM:lle arvioitavaksi
Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (1.7.2010/681)	VM	Valtioneuvoston asetuksen tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (1.7.2010/681) 15 §:n mukaan turvaluokiteltuja asiakir-	Siltä osin kuin aineisto on digitaalisessa muodossa, sovelletaan asetusta.	VM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä tosiasiallinen sijaintirajoitus / soveltuuko yleisen turvallisuus poikkeusperuste

		joja ei saa säilyttää tai muutoin käsitellä valtionhallinnon viranomaisen toimitilojen ulkopuolella, ellei viranomaisen luvasta, toimeksiannosta tai antamista ohjeista muuta johdu. Asetuksen soveltamisesta on annettu VAHTI-ohje 2/2010.	Asetusta sovelletaan lisäksi vain niiltä osin, kuin kyse ei ole puhtaasti julkisen sektorin sisäisestä käsittelystä. On tulkinnanvaraista, onko kyseessä sijaintirajoitus, sillä siitä on mahdollista poiketa. Jos nämä muut vaihtoehdot eivät ole kohtuuttomia toteuttaa käytännössä eikä säilytystä siten tosiasiallisesti rajoiteta Suomeen, kyseessä ei liene sijaintirajoitus Rajoitus voitaneen oikeuttaa yleisen turvallisuuden perusteella.	taikka kansallisen turvallisuuden soveltamisalarajaus
Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (5.12.2013/857)	Valtioneuvosto (TEM esittely)	Päätöksen 3.2 luvun mukaan tietojärjestelmiä suunniteltaessa ja rakennettaessa on riskianalyysin perusteella harkittava, tuleeko niitä tukevat tuotantojärjestelmät, tekninen ylläpito ja osaaminen säilyttää Suomessa kokonaan tai olennaisilta osin, vai riittääkö, että ne ovat palautettavissa Suomeen ennakkoon suunniteltujen järjestelyiden avulla. Sitä vastoin huoltovarmuudelle kriittiset tietovarannot on kahdennettava Suomeen. Kriittisiä tietoja ja toimintoja voidaan siirtää Euroopan unionin alueelle edellyttäen, että niiden lainmukaisuus, turvallisuus ja saatavuus on varmistettu. Päätöksen luvun 3.3 mukaan viranomaiset ja huoltovarmuusorganisaatio varmistavat, että finanssialan toimijat liiketoimintaansa järjestäessään varmistavat kriittisten toimintojen ylläpitämisessä tarvittavien järjestelmien toimivuuden sekä riittävän ajantasaisten tietojen käytettävyyden myös tilanteissa, joissa järjestelmät sijaitsevat kansallisten rajojen ulkopuolella. Päätöksen luvun 4.2 mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisesti tärkeät tietovarannot ja niiden toimintaa ohjaavat järjestelmät tulee olla sijoitettu Suomessa oleville palvelimille. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa huoltovarmuusorganisaation tukemana ohjeet, joiden perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon jatkuvuussuunnittelua kehitetään valtakunnallisesti yhtenäisin perustein.	Suunnitteluvollisuus ei ole sijaintirajoitus. Tietovarantojen kohdentaminen Suomeen on sijaintirajoitus. Ei liene sijaintirajoitus Asetusta ei sovelleta henkilötietoihin (vrt. ylhäällä laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä). Jos järjestelmissä on muita tietoja, asetusta sovelletaan niihin. Ei ole selvää, voidaanko kansallisen turvallisuuden poikkeusta soveltaa rajoitusta terveystietoihin.	Huoltovarmuus kuuluu kansalliseen turvallisuuteen eli se ei kuulu asetuksen soveltamisalaan. On siis arvioitava, mitkä osuudet kuuluvat huoltovarmuuteen. Muiden osalta VM:lle (yhdessä STM:n kanssa) arvioitavaksi, onko kyseessä tosiasiallisesti sijaintirajoitus
Varautumisvelvollisuutta rahoituslalla koskevan sääntelyn tarkistaminen - työryhmämuistio (sis. HE luonnoksen)	VM	Työryhmä ehdottaa luottolaitoslain, maksulaitoslain, sijoituspalvelulain ja sijoitusrahastolain varautumisvelvollisuutta koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että näiden säännösten mukaiset valmistelut ja toimenpiteet tarkoittavat keskeytymättömän toiminnan kannalta välttämättömien tietojärjestelmien ja tietovarastojen ylläpitämistä Suomessa.	Voi olla sijaintirajoitus Yleisen turvallisuuden poikkeuksen taikka kansallisen turvallisuuden soveltamisalarajauksen soveltuminen mahdollista	Arvioitavaksi VM:lle

Kansallisessa kartoituksessa esille nousseet rajoitukset: muut instrumentit

Kyberturvallisuusstrategia	PLM	Ei puhuta säilyttämisestä Suomessa	Ei rajoitteita	Ei toimenpiteitä.
Strategian säännöllisesti päivitettävä toimenpano-ohjelma				
Julkisen hallinnon linjaukset tiedon sijainnista ja hallinnasta (luonnos)	VM	Linjaukset julkisen hallinnon tiedon sijainnista ja hallinnasta määrittävät, miten julkisen hallinnon organisaation omistamaa tietoa voidaan sijoittaa ja hallita maantieteellisesti. Pilvipalveluiden käyttöä suositellaan, mikäli pilvipalvelut tarjoavat parhaan palveluhyödyn ja -takuun, eikä muita esteitä ole. Tiedon sijaitessa Suomen rajojen ulkopuolella erityistä on kiinnitettävä huomiota sopimukseen, palvelun jatkuvuuden turvaamiseen ja tiedon saatavuuteen.	Asetusta sovelletaan lisäksi vain niiltä osin, kuin kyse ei ole puhtaasti julkisen sektorin sisäisestä käsittelystä. Asetusta ei sovelleta henkilötietoihin. Ohje erittelee tekijöitä, jotka palveluiden hankinnassa on otettava huomioon. Siinä ei kuitenkaan aseteta sijaintivaatimuksia.	VM:lle tiedoksi mahdollisia toimenpiteitä varten (ohjeeseen maininta asetuksesta)
VAHTI-ohjeen 3/2011- sopimusmalliliite: ICT-hankintojen tietoturvaluusosopimus 5/2016	VM	s. 6: "Tilaajan aineiston sijainti 7.6 Toimittaja saa käsitellä Asiakastietoja vain sovitulla palvelutuotantoalueella. Ellei muuta ole sovittu, Asiakastietoja saa käsitellä Euroopan talousalueella. Toimittaja tiedostaa tämän vaatimuksen koskevan myös erilaisia teknisiä tukijärjestelmiä, joita se hyödyntää Palvelujen tuotannossa. 7.7 Tilaaja voi Pääsopimuksessa rajoittaa Tilaajan aineiston maantieteellistä sijaintipaikkaa tai palvelutuotantoaluetta."	Jos ohjetta on tosiasiallisesti noudatettava, se kuuluu asetuksen soveltamisalaan. Ohjeessa ei vaadita sijaintia Suomessa. Sopimisessa on kuitenkin otettava huomioon, että sijaintirajoitteita ei voi EU-alueella asettaa, ellei niitä voida perustella yleisellä turvallisuudella.	VM:lle tiedoksi mahdollisia toimenpiteitä varten
VAHTI-ohje 2/2010 Ohje tietoturvaluudesta valtionhallinnossa annetun asetuksen täytäntöönpanosta	VM	s. 32 ja 61: "Tiedon, tietojärjestelmän tai palvelun on oltava siihen oikeutetun saatavilla ja hyödynnettävissä haluttuna aikana ja vaaditussa ajassa käytettävyyksivaatimuksen toteutumiseksi." s. 42: "Tietoteknisten järjestelmien ja palvelujen kehittämiseen ja ylläpitoon liittyy useilla viranomaisilla turvallisuusluokiteltavan tietovarannon käsittelytehtäviä. Tästä syystä toimeksiannot tulee suunnitella etukäteen huolella ja varmistua toimittajien kyvystä suojata heidän käyttöönsä annettavaa luokiteltua tietovarantoa. Toimeksiannot tulisi tehdä sellaisten yritysten kanssa, joilla on Suomessa riittävän vahvat toiminnot ja tuki toimeksiannon kannalta. Mikäli hankintaan tai palveluun liittyy luokiteltavan tietovarannon käsittelyä, tulee toimittajan kanssa varmistua etukäteen turvallisuusjärjestelyistä. Mikäli kyse on ulkomaisista toimijoista ja henkilöistä, tulee kääntyä kansallisen turvallisuusviranomaisen puoleen ja pyytää tätä selvittämään kyseisen toimijan ja henkilöstön osalta tarvittavat turvallisuustiedot."	Jos ohjetta on tosiasiallisesti noudatettava, se kuuluu asetuksen soveltamisalaan. Ei eksplisiittistä sijaintirajoitetta. Saatavuutta voidaan vaatia, ja siten myös tukitoiminta. Ei eksplisiittistä sijaintirajoitetta. Voi olla tosiasiallinen sijaintirajoitus, jos vaaditaan sellaista, mitä ei vaadita suomalaisilta toimijoilta (voi rikkoa myös palveluiden vapaata liikkuvuutta, jos on syrjivä). Voitaneen oikeuttaa yleisen turvallisuuden perusteella ainakin turvallisuuskriittisten aineistojen osalta	VM:lle arvioitavaksi, onko kyseessä sijaintirajoitus
Työryhmän raportti tiedonhallinnan lainsäädännön kehittämislinjauksista	VM	Mietinnössä otettu huomioon asetus tietopolitiikan kuvauksessa.	Ei rajoitteita	VM:n huomioitava asetus jatkotyössä.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017	Valtioneuvosto (Valtioneuvoston periaatepäätös, PLM:n esittely)	s. 21: "Elintärkeissä toiminnoissa välttämättömät tieto- ja viestintäjärjestelmät, digitaaliset palvelut ja tiedot turvataan julkisen hallinnon ja yhteisöjen käytettävissä olevissa toimitiloissa. Toimiva tieto- ja kyberhäiriötilanteiden hallintamalli huomioi Euroopan unionin verkko- ja tietoturvasäännösten velvoitteet. Tarkempi kuvaus on Suomen Kyberturvallisuusstrategiassa ja sen säännöllisesti päivitettävässä toimeenpano-ohjelmassa."	Valtioneuvoston periaatepäätökset eivät ole oikeudellisesti sitovia. Strategian voi katsoa kuuluvan hallinnollisissa määräysten alaan, koska ratkaisevaa on tosiasiallinen vaikutus eikä nimike. Kohdassa puhutaan käytettävissä olevista toimitiloista. Varsinaista sijaintirajoitetta ei kuitenkaan aseteta. Jos käytävyydellä tarkoitetaan välitöntä fyysistä pääsyä tilaan, kyseessä on epäsuora sijaintirajoitus. Jos tietojen saatavuus etäyhteyksin riittää, kyseessä ei ole sijaintirajoitus. Jos kyseessä on sijaintirajoitus, se voitaneen oikeuttaa yleisen turvallisuuden perusteella, koska kyse on elintärkeistä toiminnoista / kansallisen turvallisuuden soveltamisalarajaus	PLM:n huomioitava asetus tulevia linjauksia valmisteltaessa. Jos kyseessä on perusteltu sijaintirajoitus, se on notifioitava tai todettava, että kuuluu kansallisen turvallisuuden alaan, jolloin koko asetusta ei sovelleta.
Valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategia (Valtiovarainministeriön julkaisu 15/2014).	VM	Strategisina linjauksina on, että valtio tuottaa itse korkeita varautumisen vaatimustasoja ja/tai korkeita tietoturvallisuuden suojaustasoja vaativat konesali- ja kapasiteettipalvelut ja kilpailuttaa matalampien varautumisen vaatimustasojen ja tietoturvallisuuden suojaustasojen palvelut.	Ei suoria sijaintirajoitteita, mutta voi seurata tosiasiallisia rajoitteita.	VM:lle arvioitavaksi, muodostuuko tosiasiallisia sijaintirajoitteita, joita ei voida perustalla yleisellä turvallisuudella / jos ei kyse pelkästään julkisen sektorin sisäisestä toiminnasta.
Genomikeskustyöryhmä arviomuistio	STM	Sijoitetaan Suomeen	Sijaintirajoite, mutta henkilötietoa eli ei kuulu asetuksen soveltamisalaan	Tiedoksi STM:lle (tietosuoja-asetuksen noudattamisen arviointi kuuluu vastuuministeriölle osana tietosuoja-asetukseen valmistautumista)

Tämän lisäksi lainsäädännössä on fyysisiä asiakirjoja koskevia säännöksiä. Ne eivät kuitenkaan kuulu asetuksen soveltamisalaan. Näitä ovat muun muassa:

- Ilmailulaki 864/2014, 61 § Ilma-aluksen asiakirjat
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista 1370/2004, 60 ja 66 §
- Vaalilaki 714/1998, 99 §